

Slutrapport förstudie

Diarienummer: 23-032-S03

Projektnamn: Förstudie Stärkt samverkan

Projektägare: Samordningsförbundet Jämtland Härjedalen

Startdatum: 2024-01-01

Slutdatum: 2024-07-31

Region där förstudien bedrevs/ genomfördes: Mellersta Norrland

Webbadress för organisationen/ förstudien: www.samjamt.se

Kontaktuppgifter angående rapporten

Kontaktperson: Maria Dernmar

Telefonnummer: 063-142863

E-postadress: maria.dernmar@esf.se

Problemformulering

Beskriv det problem som förstudien ville lösa. (Denna beskrivning kan ni hämta från ansökan om stöd i avsnittet Problemformulering under fråga 2.1).

Nedan följer den problemformulering som skrevs i avsnitt 2.1:

I enlighet med utlysningens målsättningar för att öka kapaciteten i den glesa geografin i Jämtlands län behöver Samordningsförbundets medlemmar stärka organisering och samverkan utifrån strukturomvandlingar på arbetsmarknaden så att fler individer från Samordningsförbundets målgrupper når en egen försörjning och blir en del av länets kompetensförsörjning och fler arbetsgivare får sina kompetensbehov tillgodosedda. Personer inom samordningsförbundets målgrupper inkluderas inte i tillräcklig utsträckning på arbetsmarknaden. Det betyder i sin tur att arbetsmarknaden inte tillvaratar all möjlig arbetskraft och inte ger dessa individer en plats i den kompetensförsörjningskedja som länet behöver. Det behövs en fördjupad kunskap om hur Samordningsförbundets medlemmar kan samverka i länet, mellan varandra och med andra relevanta aktörer. Hur kan aktörerna gemensamt kompensera och lösa utmaningar som stödinsatser inom arbetslivsriktad rehabilitering möter när de ska stödja de som står allra längst ifrån arbetsmarknaden. Hur och inom vilka behovsområden behöver strukturerna stärkas för att de ska kunna generera god samordning trots små organisationer med stor geografisk spridning..

Samordningsförbundet Jämtlands län har uppmärksammat behovet av en förstudie som bidrar till mer kunskap inom medlemmarnas gemensamma samverkansutmaningar i länet. Kunskapen behövs för att skapa en samsyn kring hur olika strukturer för samverkan kan förbättra förbundets målgruppers möjligheter till arbetsmarknadsetablering. Förstudien behöver undersöka hur medlemmarna gemensamt kan effektivisera den finansiella samordningen, hur de kan stärka samverkansstrukturer för att koordinera stödfunktioner i gles geografi och hur de kan möjliggöra arbetet med behovsenliga arbetsmetoder på individ- och organisationsnivå där också jämlikhets- och jämställdhetsarbetet systematiseras på alla nivåer. För att lyckas med ovanstående inringade behov och för att förstudien ska bidra till att tydliggöra hur ett genomförandeprojekt ska utformas behöver förstudien undersöka lösningar utifrån följande utmanings/problemområden:

1. Effektiva och anpassade former för den finansiella samordningen och strukturell samverkan i länet utifrån lokala förutsättningar.

2. Hållbara arbetsplatser för förbundets målgrupper
3. Systematiserat arbete med jämlikhets-, jämställdhets-, icke diskriminering- och tillgänglighetsperspektivet.

Nedan följer en fördjupning inom varje utmaningsområde:

1. Effektiva och anpassade former för den finansiella samordningen och strukturell samverkan i länet utifrån lokala förutsättningar.

Samverkan mellan olika offentliga verksamheter brister och ett helhetsperspektiv och långsiktighet saknas ofta i styrningen av myndigheter, kommuner samt inom hälso- och sjukvården. Flera utredningar har beskrivit denna brist och samtidigt har det varit svårt att få till konkreta och bestående förändringar när det gäller samverkan mellan olika myndigheter. Dessa brister blir allt tydligare i takt med att komplexiteten och svårigheten i våra samhällsutmaningar ökar. Tillitsdelegations syfte (2016) var att verka för att styrningen av den offentliga förvaltningen i högre utsträckning ska baseras på tillit. Privat sektor, offentlig sektor, och idéburen sektor behöver finna vägar för att samarbeta bättre och detsamma gäller våra politisk-administrativa nivåer. En gemensam förståelse för uppdraget är viktigt. Utan ett helhetsperspektiv på de personer som verksamheterna finns till för blir det särskilt svårt att möta personer med komplexa behov. Det bristande helhetsperspektivet och kortsiktigheten i styrningen kan kopplas till en tydlig mål- och resultatstyrning där årliga budgetar styr verksamheterna och där det inte finns incitament för samverkan mellan olika budgetområden. Som rotorsak till denna utmaning skriver Tillitsdelegationen bland annat att den svenska förvaltningsmodellen medför en del utmaningar, en sådan är att det kan vara svårt att organisera horisontella förvaltningspolitiska frågor på ett effektivt sätt (SOU 2019:43).

Kommuner, regioner, Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan har sedan år 2004 möjlighet att tillsammans bilda samordningsförbund för att stödja och finansiera insatser som riktar sig just till de personer som behöver stöd från flera aktörer för att närma sig eller påbörja arbete eller studier. Det finns idag samordningsförbund i nästan hela landet och konstruktionen gör det möjligt att anpassa förbundens verksamhet efter lokala och målgruppspecifika förutsättningar och behov. Medlemmarna i förbunden bidrar gemensamt med finansiella medel. Det är en satsning som sammantaget handlar om viktiga belopp och kan användas till både struktur- och individinsatser. Samtidigt kan framgångsrika rehabiliteringsinsatser både öka livskvaliteten för de människor som får del av insatserna och leda till minskade kostnader för de samverkande medlemmarna på längre sikt. Totalt sett handlar det alltså om en verksamhet som på sikt kan innebära en stor vinst, både ur ett mänskligt och ur ett samhällsekonomiskt perspektiv. Det är därför viktigt att veta att resurserna används på ett sätt som gör så stor nytta som möjligt i samverkansarbeten som sker på både struktur- och individnivå. Samordningsförbundets målgrupp, personer i arbetsför ålder 16-64 år, som varken arbetar eller studerar och behöver samordning för att närma sig arbete/studier, är medborgare som har behov av ett utökat stöd och samverkan från flera av förbundets medlemmar för att nå egen försörjning. Målgruppen beskrivs ofta som personer med komplex problematik och anses svåra att matcha till arbete och studier men samordningsförbundets mångåriga lokala, regionala och nationella arbete visar att det lika mycket handlar om våra myndigheters komplexa organisationer. Myndigheternas olika uppdrag och organisering leder till svårigheter att samverka över verksamhetsgränser utifrån individens faktiska behov.

Sedan 2011 har Jämtlands län ett länsförbund som utöver Regionen, Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan innefattar länets åtta kommuner. Tidigare fanns fem kommunalt organiserade förbund men de ansåg sig inte ha kapacitet att bedriva ändamålsenlig verksamhet och därav bildades ett länsförbund. Länsförbundet ställer samtidigt stora krav på effektivt resursanvändande. De senaste åren har Samordningsförbundet genom medlemmar följt en förändrad arbetsmarknad där behovet av arbetskraft är stort, kompetenser inom flera yrken efterfrågas, arbetsplatser digitaliseras samtidigt som delar av den målgrupp som länge stått långt ifrån arbetsmarknaden fortsatt inte närmar sig arbete. Medlemmarna ser förändrade förutsättningar för samverkan när de statliga myndigheterna ställer om sina organisationer och arbetssätt. Inom flera verksamheter uppmärksammas nya arbetsmetoder och förhållningssätt för att möta behov av stöd hos målgrupper där psykisk ohälsa, missbruk eller inläringssvårigheter kan vara exempel på individuella utmaningar som ställer höga krav på de stödinsatser som medarbetare ska utföra. De nya metoderna tillför ett ökat behov av nya kompetenser och medarbetare behöver mer tid för samverkansarbete där de också ska utföra ett individanpassat stöd till en väldigt heterogen målgrupp

2. Hållbara arbetsplatser för förbundets målgrupper.

Vikten av att kunna arbeta utifrån evidensbaserade arbetsmetoder och erbjuda parallella insatser till förbundets målgrupper har uppmärksammats, inte minst sedan Vaekshusets forskningscenter i Danmark presenterade BIP-studien 2017 (Beskæftigelses Indikator Projektet som översätts jobb-/sysselsättningsindikatorprojektet, hädanefter BIP). BIP-studien är den internationellt största vetenskapliga progressionsmättningsstudien som har undersökt indikatorer som leder till att personer med komplexa problem kommer ut i arbete. Studien visar att det är viktigt att arbeta med flera insatser samordnat och parallellt, till exempel arbetspraktik och hälsoinsatser. Andra viktiga faktorer för progression är förhållningsätt, att tro på individen och hålla jobbfokus, och kontinuitet i kontakter och insatser. Samordningsförbundet i Jämtlands län har finansierat BIP-utbildningar för medlemmars medarbetare men det efterfrågas stöd och resurser för att fullt ut kunna implementera arbetssättet. Ska verksamheter möjliggöra dessa former av verkningsfullt stöd fullt ut i den glesa geografien behövs nya lösningar. Utifrån Samordningsförbundets målgruppers behov ser vi smarta samverkansstrukturer och lösningar som tar form runt om i landet exempelvis kring uppsökande verksamhet till hemmasittare, förebyggande arbete mot digitalt utanförskap, evidensbaserade arbetssätt och en stark samverkan med arbetsgivare. Alla dessa exempel ställer krav på systematisk och strukturerad samverkan över verksamhetsgränser.

Samordningsförbundets insatser i Jämtlands län har fram tills nu mer bestått av mer lokala samarbeten än länsövergripande. Geografiskt uppmärksammas också en tendens till att det i de delar av länet där det redan finns en relativt sett stark kapacitet att stödja målgrupperna också finns en större kapacitet för att söka medel och driva projekt. Utifrån ett inkluderingsperspektiv finns utmaningar på svensk arbetsmarknad där det är ojämlika möjligheter att kunna få och behålla ett arbete vilket bidrar ytterligare till förbundets målgruppsutmaningar och ställer krav på systematiskt arbete med inkluderingsfrågor. Bland dem som har svårast att behålla ett arbete räknas personer med kort utbildning, personer med funktionsnedsättning som påverkar arbetsförmågan samt äldre och utrikesfödda. De individer som står närmast arbetsmarknaden lämnar arbetslöshet relativt snart efter inskrivningen, vilket innebär att andelen av de inskrivna med en relativt svag position på arbetsmarknaden ökar med tiden. Bland arbetslösa med längst tid utan arbete tillhör närmare 90 procent grupper som har en svag ställning på arbetsmarknaden, oavsett konjunkturläge. Dessutom försvarar arbetslöshetstiden i sig för de arbetssökande att få ett arbete - exempelvis genom att arbetsrelaterade kunskaper (humankapital) avtar med arbetslöshetstiden och/eller genom att långa tider av arbetslöshet ofta kan uppfattas som negativt av potentiella arbetsgivare (signaleffekt). Arbetsförmedlingen har i flera rapporter också visat att långtidsarbetslösa som har minst en gymnasieutbildning i väsentligt högre utsträckning, än de långtidsarbetslösa som har en kortare utbildning, lämnar för arbete. Dessutom har det framkommit att oavsett utbildning är tidigare långtidsarbetslösa överrepresenterade i yrken med inga eller låga krav på formell utbildning (Arbetsförmedlingen: Perspektiv på långtidsarbetslösheten, 2022).

I kunskapsöversikten - genusperspektivet på regionala utmaningar i en nordisk kontext (Lena Grip 2020) lyfts behov av att skifta fokus från en ofta orealistisk förhoppning om ekonomisk och befolkningsmässig tillväxt till att utgå från befintlig situation och förädla de resurser man har. I denna anpassningspolitik är samverkan mellan kommuner, myndigheter och med civilsamhälle viktigt, liksom nya verksamhetsformer. Denna typ av samarbete behöver inkluderas i policydokument, för att bredda den syn på samarbeten och gemensamt lärande som redan finns där. I detta kan också mer positiva bilder av rurala områden lyftas fram, och betona städernas beroende av mer glesbebyggda områden. Likheter finns mellan hur kvinnor och rurala områden framställs: som i behov av stöd snarare än drivkraftiga och bidragande till utveckling.

3. Systematiserat arbete med jämlikhets-, jämställdhets-, icke diskriminering- och tillgänglighetsperspektivet i samverkansarbetet

Förbundets målgrupper är utsatta när det handlar om diskriminering och bristande jämställdhets- och tillgänglighetsarbete hos myndigheter och arbetsgivare. Vi ser också att utifrån den glesa geografien i Jämtlands län får medborgare en bristande tillgänglighet till arbetsmarknaden då den har ett exkluderande funktionsätt. Rekryteringskulturen bygger ofta på befintliga relationer och det är små och lokala arbetsgivare som upplever sig ha små anpassningsmöjligheter för medarbetare. Vi har också faktorer kopplade till långa avstånd till arbetsplatser och avstånden skapar extra stora krav på digitala färdigheter för att få stöd. Jämställdhetsmyndigheten har haft regeringens uppdrag att ta fram förslag på insatser för att stärka utrikesfödda kvinnors möjligheter på arbetsmarknaden. Där finns både "glapp" och "tapp" som kan behöva åtgärdas. Att öka sysselsättningen hos gruppen utrikesfödda kvinnor är en prioriterad jämställdhetsfråga. För att det ska vara möjligt behöver det finnas en så stor förståelse som möjligt för situationen som varje enskild kvinna befinner sig i. Kvinnans kontakter med olika myndigheter behöver undersökas fastslår Jämställdhetsmyndigheten (Jämställdhetsmyndigheten 2022). Statistiken visar att utrikesfödda unga kvinnor som grupp har svårare att etablera sig på arbetsmarknaden jämfört med utrikesfödda unga män, detta trots att

utrikesfödda unga kvinnor i högre grad än utrikesfödda unga män har fullföljt en gymnasieutbildning. Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor fick under 2020 regeringens uppdrag att utreda vilka hinder och möjligheter som finns för utrikesfödda kvinnor i arbetslivet. Analysen visade på fyra framträdande hinder; arbetslivets krav på utbildning, språkkunskap och arbetslivserfarenhet, föräldraskap och ett stort omsorgsansvar, diskriminering och hedersrelaterad utsatthet. Ett annat exempel som visar på behov av förbättrat jämställdhetsarbete är att könsskillnader inom arbetsmarknadspolitiska insatser har konstaterats i flera studier i landet. Kommissionen för jämställda livsinkomster (2021) drar liknande slutsatser och konstaterar att kvinnor med funktionsnedsättning ges ett mindre adekvat stöd än män med funktionsnedsättning. Man lyfter bland annat att män är överrepresenterade i alla typer av lönestöd och att kvinnor inte får ta del av Arbetsförmedlingens insatser i samma utsträckning som män trots likvärdiga meriter och förutsättningar. Förstudien behöver fördjupad kunskap om hur inkluderingsfrågorna kan integreras i den strukturövergripande länsamverkan inför ett genomförandeprojekt oavsett inringat utmaningsområde för förbundets medlemmar.

Efter genomförd förstudie, finns det ytterligare orsaker som är relevanta för den i ansökan om stöd angivna problemformuleringen?

Ansökans beskrivning av orsaker till förstudiens problemformulering var bred och övergripande och tog avstamp i lång tid av erfarenheter från Samordningsförbund i länet och landet. Detta har bidragit till att förstudien under sin relativt korta tid inte berört eller stött på helt nya områden av orsakssamband. Däremot har många av de beskrivna problemområdena bekräftats på både lokal och länsgemensam nivå, vissa områden har förtydligats och "orsaker till orsakerna" framkommit.

Ett sådant exempel är avsaknaden av strukturer för systematisk samverkan med arbetsgivare. Där har förstudien gett fördjupade insikter i hur det upplevs finnas skillnader mellan och inom de geografiska områdena som försvårar sådana strukturer. Avstånd och infrastruktur, variationer i storlek och typ av företag skapar skilda förutsättningar och behov av organisering och stöd.

Ett annat orsaksområde som tydliggjorts är hur den förändring som skett de senaste åren inom de statliga myndigheterna, som bidragit till förflyttning av arbetsuppgifter och uppdrag, påverkat samverkan mellan Samordningsförbundets parter. Kommunerna upplever sig arbeta med en ny målgrupp som står extra långt ifrån arbete och man saknar verktyg för att möta dess stödbehov. Det ställer också krav på än mer samverkan samtidigt som samverkan med de statliga parterna upplevs svårare. Det finns kvar en förhoppning hos medarbetare inom alla förbundsmedlemmar att "gå tillbaka som förr" samtidigt som den fortsatta utvecklingen inte pekar i den riktningen, snarare tvärtom. Anpassningen till nya samverkansvägar pågår fortfarande och de geografiska avstånden gör utmaningen extra tydlig.

Efter genomförd förstudie, finns det ytterligare konsekvenser som är relevanta för den i ansökan om stöd angivna problemformuleringen?

Ansökans beskrivning av konsekvenser till förstudiens problemformulering var även den bred och övergripande och grundade sig i en lång tid av erfarenheter från Samordningsförbund i länet och landet. Detta har bidragit till att förstudien under sin relativt korta tid inte berört eller stött på helt nya områden av konsekvenser.

När det gäller att skapa förutsättningar för arbetsgivarsamverkan har förstudien gett exempel och fördjupad förståelse för konsekvenser av bristen på kunskap om varandra mellan företag och offentlig sektor. Konsekvenserna finns inom flera nivåer, det försvårar att ta kontakt och skapa god samverkan mellan varandra, det saknas kunskap om vad företag kan och vill erbjuda för anställningar och det saknas en överblick över möjliga företag att samverka med.

Konkreta exempel på konsekvenser med koppling till det beskrivna orsaksområdet om förflyttningen av arbetsuppdrag och målgrupper i förhållande till förändringar inom de statliga myndigheterna är helt enkelt en ineffektiv organisering och försvårad samverkan. Gråzonerna mellan medarbetares uppdrag blir större och samverkan försvåras. I länet finns också ett arbete kvar att göra med att anpassa de mindre orternas organisering utifrån den frånvaro av stödinsatser och statliga myndigheter som blivit i och med centralisering till de större orterna.

Projektmål

Ange målen från ansökan om stöd. (Projektmålen är angivna i avsnittet Projektmål i ansökan om stöd, fråga 4.1)

Förstudiens övergripande målsättning

Samordningsförbundet Jämtlands läns medlemmar får en fördjupad kunskap, samsyn och planering framåt för hur de på bästa sätt stärker samverkan som bidrar till att förbundets målgrupper tar sig in på arbetsmarknaden, får en långsiktig egen försörjning och tar plats i länets kompetensförsörjningskedja.

Delmål:

1. Undersöka vilka utmaningar medarbetare och chefer hos förbundets medlemmar upplever för att på bästa sätt bidra till förbundets målgruppers inkludering i den glesa geografins arbetsmarknad och vilka av de utmaningarna som har behov av en starkt länsövergripande samverkan för att lösas på bästa sätt.
2. Nulägesanalys av medarbetare och chefers upplevda och uppskattade behov av förstärkt kunskap och kompetens för att stödja Samordningsförbundets målgrupper till arbete och/eller studier.
3. Nulägesanalys av samverkansaktörernas organisatoriska förutsättningar att tillvara ta och använda kunskaper och kompetenser som behövs för att lösa målgruppen utmaningar i gles geografi.
4. Bidra till att samverkansstrukturer som förstudien föreslår för fortsatt arbete har underlag för att möjliggöra ett inkluderingsperspektiv som systematiskt beaktar jämställdhet, icke diskriminering och tillgänglighet som en faktor för individers möjligheter att nå en egen försörjning.

Ange indikatorerna kopplade till målen i ansökan om stöd. (Indikatorerna är angivna i avsnittet Projektmål i ansökan om stöd, fråga 4.2)

Delmål med kopplade indikatorer:

Delmål 1. Undersöka vilka utmaningar medarbetare och chefer hos förbundets medlemmar upplever för att på bästa sätt bidra till inkludering i den glesa geografins arbetsmarknad och vilka av de utmaningarna som har behov av en starkt länsövergripande samverkan för att lösas på bästa sätt.

Indikator 1a. Tagit fram en kunskapsanalys över hur de lokala utmaningarna för att stödja förbundets målgrupper i länet förhåller sig till varandra.

Indikator 1b. Tillsammans med förstudiens målgrupp ringat in och prioriterat upplevda utmaningar utifrån ett länsperspektiv.

Indikator 1c. Undersökt upplevelsen av arbetsgivares behov av stöd för att stödja förbundets målgrupper ut i arbete.

Delmål 2. Nulägesanalys av medarbetare och chefers upplevda och uppskattade behov av förstärkt kunskap och kompetens för att stödja Samordningsförbundets målgrupper till arbete och/eller studier.

Indikator 2a. Sammanställa behov inom olika relevanta kunskaps- och kompetensområden utifrån en gemensam plattform för kompetensutveckling.

Indikator 2b. 90 % av medarbetare och chefer upplever att förstudien systematiskt tillvaratagit deras erfarenheter, synpunkter och kunskap

Delmål 3. Skapa en nulägesanalys av medarbetare och chefers organisatoriska förutsättningar att tillvara ta och använda kunskaper och kompetenser som behövs för att lösa målgruppens utmaningar i gles geografi.

Indikator 3a. Kunskapsunderlaget utgår ifrån evidensbaserade metoder och arbetssätt för att lösa målgruppens utmaningar.

Indikator 3b. Kunskapsunderlaget har ett sektorsövergripande förhållningssätt.

Indikator 3c. Underlaget inkluderar även arbetsgivare och andra relevanta samhällsaktörer som stödjer målgruppen.

Delmål 4. Bidra till att samverkanstrukturer som förstudien föreslår för fortsatt arbete har underlag för att möjliggöra ett inkluderingsperspektiv som systematiskt beaktar jämställdhet, icke diskriminering och tillgänglighet som en faktor för individers möjligheter att nå en egen försörjning.

Indikator 4a. Det finns rutiner för att arbeta med jämställdhet, icke diskriminering och tillgänglighet i förstudiens förslag på lösningar och planering framåt.

Indikator 4b. Det har avsatts tid varje vecka under förstudiens genomförande till lärande och reflektion kopplat till de horisontella principerna.

Indikator 4c. Det används alltid konsuppladad statistik i planering, beslut och prioriteringar.

Indikator 4d. Förstudien innehåller en nulägesanalys över medarbetares upplevelse av målgruppens digitala utanförskap.

Beskriv vilka resultat som förstudien har uppnått kopplat till målen?

Resultat delmål 1

Mål: Undersöka vilka utmaningar medarbetare och chefer hos förbundets medlemmar upplever för att på bästa sätt bidra till inkludering i den glesa geografins arbetsmarknad och vilka av de utmaningarna som har behov av en starkt länsövergripande samverkan för att lösas på bästa sätt.

I analysen och framtagandet av underlagen har stor vikt lagts vid samordningsförbundets uppdrag och möjliga stärkta strukturer i inkluderingsarbetet för arbetsmarknaden, samt haft fokus på områden som kan finnas inom ramen för ett genomförandeprojekt efter förstudiens slut. Förstudiens arbete kopplat till det första delmålet har ringat in tre gemensamma utvecklingsområden, med utmaningar där chefer och medarbetare upplever behov av starkt länsövergripande samverkan. Dessa tre områden beskrivs nedan:

Utvecklingsområde Arbetsgivarsamverkan

Arbetsgivares frånvaro i samverkan kring den målgrupp som står långt ifrån arbete lyfts återkommande, samtidigt som det saknas resurser och strukturer för att ha den extra tid som arbetsgivarsamverkan kräver. Det hela skapar ett glapp mellan två viktiga aktörer för den enskilda individen i behov av stöd. Det skapar också en viss tvekan och osäkerhet kring att samverka och skapa gemensamma forum.

Länets arbetsmarknader skiljer sig åt och glapp/avstånd mellan arbetsgivare, myndigheter och framtida arbetstagare blir än längre utifrån faktiska geografiska förutsättningar. För att skapa en inkluderande arbetsmarknad lyfts civilsamhället och social innovation som en nyckel. Däremot kan inte små geografiska områden skapa detta själva utifrån de resurser som är rimliga. Det har lyfts ett behov av att tänka nytt tillsammans i länet kring kreativa idéer där arbetsgivare och verksamheter involveras lokalt.

Det finns behov av arbetsträningsplatser och arbetstillfällen som passar olika individuella förutsättningar, det upplevs finnas för få enklare jobb som passar målgruppen. Här efterfrågas inte bara en mer aktiv politik och samverkan för att faktiskt möjliggöra företagsetableringar, utan också att de som arbetar med att stödja målgruppen ska ha möjlighet att träffa de arbetsgivare som finns, tillsammans med individerna. Det för att arbetsgivare ska få lära känna målgruppen och tänka nytt kring sitt sätt att rekrytera och planera kompetensförsörjningen. På flera håll har lokala initiativ till att skapa särskilda handledare för målgruppen på arbetsplatserna tagits och det finns tidigare försök med arbetsgivarkoordinatorer för att driva

arbetsgivarsamverkan, men ofta med begränsad framgång. Resurserna är knappa i den glesa geografien och här finns behov av att kraftsamla gemensamt i länet, dela spetskompetenser, tidigare erfarenheter och även bygga upp en kultur av nära samverkan med arbetsgivare som kan ge breda och långsiktiga förutsättningar. Förstudien har kunnat synliggöra konsekvenser av bristen på arbetsgivarsamverkan där ett kunskapsglapp skapats som bidrar till låg tilltro till lokala arbetsgivare.

Utifrån den relativt låga tilltron till arbetsmarknaden och arbetsgivare upplevs det behövas inspiration och erfarenhetsutbyten för att arbeta med frågan, skapa en större förståelse mellan myndighet och arbetsgivare för att reda ut eventuella myter och förutfattade meningar. Det lyfts också svårigheten med, inte minst i gles geografi, att få en fullgod överblick över faktiska möjliga arbetsgivare.

Inom ramen för en länsövergripande kraftsamling kring strukturer för arbetsgivarsamverkan lyfts också behovet av fler samverkansaktörer till Samordningsförbundets strukturer. Civilsamhället lyfts som viktigt i arbetet med sociala företag och även näringslivskontoren i respektive kommun behöver knytas närmare den arbetslivsinriktade rehabiliteringen för de som står långt ifrån arbetsmarknaden. Länsgemensamma plattformar för erfarenhetsutbyten, kunskapshöjning med delaktighet av arbetsgivare får inte effekt utan dessa aktörers ökade delaktighet. Ökad kunskap om varandra lyfts ofta som ett första bra steg, vi behöver hitta sätt att nå varandra i "bruset" av information.

I analysen av förstudiens underlag gällande arbetsgivarsamverkan ringade chefer och verksamhetsutvecklare inom förbundets medlemmar in följande insikter:

- Vi har upptäckt att samarbetet med reguljära arbetsgivare behöver utvecklas.
- Vi har upptäckt att det behövs ökad kunskap till arbetsgivare om målgruppen och dess stödbehov.
- Vi har upptäckt att vi professionella behöver mer kunskap om arbetsgivare.
- Vi har upptäckt att vi behöver bli bättre på att tänka tvärtom, förstå arbetsgivarens perspektiv och inte ta för givet att vi vet hur de tänker.
- Vi har upptäckt att förbundets medlemmar som arbetsgivare behöver bli bättre på att anställa från målgruppen.
- Vi har upptäckt att arbetsgivare kan behöva få bättre stöd i att förstå/öka kunskap kring regelverk gällande subventionerade anställningar (praktik, arbetsträning).
- Vi har upptäckt att en del i lösningen kan vara att skapa bättre förutsättningar för sociala företag.

Analyserna resulterade i framtagande av projektidéer i syfte att skapa strukturer som stärker arbetsgivarfokus i organiseringen av arbetslivsinriktad rehabilitering. Ett upplevt behov har varit att skapa forum där relevanta aktörer kan mötas och förstå arbetsgivarnas behov. Ett framlagt förslag i förstudiens slutsatser handlar om att arbeta med en form av tvärtomtänk med hjälp av metodiken tjänstedesign och på så vis skapa inspiration och ta sig an uppgiften med nyfikenhet.

För att lyckas skapa detta finns ett behov av att utbilda medarbetare och chefer, växla upp kunskapen om hur vi jobbar med arbetsgivare och ta del av andras erfarenheter där man har lyckats bra. Samverkansforumet behöver möjliggöra arbete med att både söka och upprätthålla kontakter och informera arbetsgivare. Det finns ett uttalat intresse av länsgemensamma strukturer för arbetsgivar koordinering runt förbundets målgrupper. Det har ringats in behov av resurser som kan arbeta både organisatoriskt och operativt med att skapa arbetsgivarsamverkan och strukturer för nära lokal förankring. Resurserna önskas ha koppling till såväl målgrupp som arbetsgivare och samtidigt samordna nätverk för länsövergripande spetskompetenser, samverka med civilsamhället och skapa strategi för systematiskt kunskapsutbyte.

Utvecklingsområde Individinriktade insatser för personer som står långt ifrån arbetsmarknaden.

Det saknas insatser runt om i länet som kan ge det individcentrerade stödet, vilket i de senaste årens forskning lyfts fram som framgångsfaktorer i en lyckad inkludering på arbetsmarknaden. Resurserna i de mindre kommunerna är för små och målgruppen tenderar att inte prioriteras. Kommunerna har idag fler individer som står längre ifrån arbetsmarknaden än tidigare och behovet av samverkansinsatser är tydligare.

Det ställer krav på att möjliggöra individanpassningar och erbjuda parallella insatser utifrån individers hela livspussel. Till viss mån finns en uppgivenhet hos medarbetare då körkort eller en rimlig möjlighet att kunna

använda kollektivtrafik upplevs som ett måste för att stödja individen. Den glesa geografien gör också att målgruppen lättare saknar sammanhang och ett tillräckligt bra socialt nätverk. Här finns ett behov av att finna lösningar genom sociala innovationer och ett måste att skapa samordning mellan olika insatser. Det behövs stödfunktioner som rör sig mellan insatser och myndigheter utifrån individers stödbehov. I flera delar av förstudien lyfts exempel på individinsatser som saknas, några av dessa är aktiviteter/fritidsgårdar för vuxna, lokala fysiska klassrum när man går digitala utbildningar och mötesplatser som skapar formella arbeten och informella möten.

Utifrån kopplingen till bättre samverkan kring individinsatser har följande insikter ringats in:

- Vi har upptäckt att stora kommuner kan erbjuda många insatser men har större glapp mellan myndigheter.
- Vi har upptäckt att många myndigheter forcerar fram, men medborgare i behov av samordnat stöd tappas mellan uppdragen och insatserna.

Utvecklingsområde Kommunikation och kompetensutveckling

Området ringar naturligtvis in delar av arbetsgivarsamverkan och utveckling av individinsatser, men det utgör också en egen struktur särskilt kopplat till gemensam kunskaps- och kompetensutveckling. Det har i alla de underlag förstudien arbetat fram varit tydligt att Samordningsförbundet behöver se över möjligheten att skapa forum där erfarenheter och kompetensutveckling sker gemensamt, inte minst på den mellanorganisatoriska nivån. Det är tydligt att varje Samordningsförbundsmedlem har framgångar inom arbetsgivarsamverkan, individinsatser och i framtagandet av sociala innovationer men att dessa inte sprids och skapar inspiration i den mån som länet behöver. Detta gäller allra helst utbyte av erfarenhetskunskap kring arbetsgivarsamverkan. Även de knappa resurserna som finns kring kompetensutveckling och spetskompetenser ses kunna samordnas på ett bättre sätt för att skapa en helt annan geografisk tillgång och möjlighet. Inriktningen av nätverk och kunskapsutbyten som ringats in i analys av förstudiens underlag är bland annat:

- Nätverk för arbetsmarknadsfrågor, där det finns forum och gemensamma utvecklingsområden med civilsamhälle, arbetsgivare och näringsliv och en tydlig strategi för myndighetssamverkan för arbetsmarknadsarbete.
- Kapacitetsamlade forum - där det skapas möjlighet att ta tillvara på engagemang och spetskompetenser. Skapa "Insatskatalog" av befintliga stödinsatser i länet och möjliga arbetsgivare.
- Behov av att forumen på olika sätt förenklar kommunikationsvägarna och leder till förbättrad tillgänglighet mellanorganisatoriskt.
- Kunskap om och arbetssätt för förändringsledning, både på ledningsnivå och ute i de lokala verksamheterna för att förändringar och nya arbetssätt ska kunna vara gemensam och befästas, oavsett nivåer och stuprör. Här har Samordningsförbundet en befintlig struktur att kunna utveckla.

Övrig uppföljning av indikatorer för delmål 1:

1a. Utifrån indikatorn om hur de lokala utmaningarna för att stödja förbundets målgrupper i länet förhåller sig till varandra, så ser vi i kunskapsanalysen och skapandet av de generella utmaningsområdena att behov som lyfts lokalt sällan är unika. I de material vi tagit fram har de varit näst intill identiska. Däremot kvarstår frågan om de har samma "rotorsaker", dvs kommer dessa behov och symptom på utmaningar ur samma anledningar och kräver de samma lösningar. Naturligtvis har vissa kommuner mer gles geografi, färre antal invånare och samverkanspartner och mindre resurser. Det finns anledning att se vidare på vilka gemensamma lösningar som är relevanta och inte och vad som är av vinst att göra länsgemensamt. Kunskaps och- kompetensutveckling är i dagens digitaliserade värld insatser med goda incitament att ske gemensamt, särskilt med tanke på likheterna i de inringade behov som lyfts fram. Däremot är det inte lika tydligt om det är möjligt och framgångsrikt att dela resurser och stödinsatser gällande arbetsgivarsamverkan. Den lokala kännedomen är väldigt viktig i den typen av samverkansarbete vilket omvärldsbevakningen av tidigare insatsförsök påvisat tydligt.

1b. Förstudiens analys har genomförts tillsammans med chefer och medarbetare enligt indikatorn om att tillsammans med förstudiens målgrupp ringa in och prioritera upplevda utmaningar utifrån ett länsperspektiv. Vidare beskrivning under metodavsnittet.

1c. För att undersöka arbetsgivares behov av stöd för att i sin tur stödja förbundets målgrupper ut i arbete har förstudien framför allt tagit del av erfarenheter och kunskap från andra. Arbetsgivarperspektivet har lyfts in genom erfarenheter från de som samverkar med arbetsgivare och från resultat i andra samordningsförbunds uppföljning som baseras på intervjuer av arbetsgivare. Förstudien har också tagit del av underlag från Coompanions parallella förstudie NIA (Nod för inkludering i arbetslivet). Inom NIA har man i Östersunds och Krokoms kommun intervjuat företag gällande inkludering och anställning av just förbundets målgrupper. Även i förstudiens workshop med deltagare i arbetsmarknadsinsatser belystes arbetsgivarfrågan, fast från arbetssökandes perspektiv. Vi ser att det hade varit intressant att ha haft arbetsgivare mer direkt delaktiga i studien, t ex genom representation i lokala workshops, om tid och resurser att nå ut och samordna detta räckt till.

Det vi i analysen ser ur arbetsgivarperspektiv är en önskan kring de stödinsatser som kan finnas för både individ och arbetsgivare vid arbetsträning och anställning. Det finns en önskan om att ta ett socialt ansvar men kunskapen om de stöd som finns brister. Det har också belysts att arbetsgivare, precis som arbetstagare, vill ha den där kontaktpersonen att kunna vända sig till. Analysen visar också på företags olika behov. Det finns en stor spänning i kunskap och erfarenhet och även stora skillnader i de stödresurser som arbetsgivare har att tillgå, vilket har betydelse för benägenhet att anställa personer i förbundets målgrupper.

Resultat Delmål 2

Mål: Nulägesanalys av medarbetare och chefers upplevda och uppskattade behov av förstärkt kunskap och kompetens för att stödja Samordningsförbundets målgrupper till arbete och/eller studier.

Medarbetare och chefer upplever att det hos förbundets medlemmar funnits en bred palett av temaområden där man utbildats för att på ett så bra sätt som möjligt kunna stödja individer ut i arbete. Man har haft tillgång till utbildningar inom områden som bemötande och förhållningssätt, arbetsmetoder och målgruppskunskap. Inom de statliga myndigheterna har man lite mer systematiskt deltagit i utbildningar om de horisontella principerna. Vi kan se att en stor majoritet upplever att de har bra förutsättningar att kunna tillgodogöra sig sina nya kunskaper. Intressant är dock att flertalet av de som svarar på orsaker till det hänvisar till det egna personliga initiativet. Här drar vi slutsatsen att det är vanligt att en röd tråd i arbetsplatsens prioritering eller organisation av kompetensutveckling saknas. Istället bygger det mer på den enskilde medarbetarens förmåga och engagemang i frågan. Vi ser också att den upplevelsen ökar ju längre man har befunnit sig på sin arbetsplats.

Medarbetare och chefer anger att man önskar mer kunskap om varandras uppdrag för att kunna stödja individer på bästa sätt ut i arbete. Anledningarna kan vara att veta vilka stödinsatser som faktiskt finns, vem som ansvarar för vad och när, samt att kunna mötas i gräzonerna mellan varandras uppdrag på ett sömlöst sätt. Det kan vara mellan verksamheter och myndigheter i det lokala, men också liknande projekt och uppdrag som finns runt om i länet.

Kunskap om forskning och uppföljningsresultat rankas högt, något mer bland chefer. Inom arbetslivsriktad rehabilitering har mycket utvecklingsarbete skett under de senaste åren, och det finns en efterfrågan kring att fylla på kunskap och finna inspiration, legitimitet och stöd till förändringar som kan behöva göras.

Högt upp på listan av behov står målgruppskunskap, något som inte förvånar då Samordningsförbundet ofta får efterfrågan efter den typen av utbildningar. Det går också väl ihop med beskrivningen av att medarbetare möter för dem nya målgrupper. Psykisk ohälsa, komplex problematik och låg upplevd motivation är några av de faktorer som skapar osäkerhet i hur man på bästa sätt lägger upp stöd och insatser. Här ser vi i analysen kopplingar till att i högre grad arbeta utifrån evidens och stärka den gemensamma kompetensen och handlingsförmågan för att åstadkomma långsiktigt hållbara jobbmatchningar som kan möta utmaningarna med kompetensförsörjningen. I det arbetet är också attityder och förhållningssätt för att främja social inkludering och motverka diskriminering på arbetsmarknaden en viktig del.

Resultatet bygger på analys av enkätundersökning och uppföljande chefsintervjuer samt gemensam analys (se vidare under metodbeskrivning).

Övrig uppföljning av indikatorer för delmål 2:

2a. Ett resultat av förstudien är en ESF-ansökan för att skapa en gemensam "lärandeplattform" med förbundet som nav, en gemensam satsning för att öka kunskapen om välfungerande metoder och arbetssätt som leder till etablering i arbete, eftersom den inte sprids och tillämpas i tillräckligt hög utsträckning idag. Ovan beskrivna

kunskapsområden utifrån undersökta och sammanställda behov lyfts fram som möjliga områden för ett sådant länsgemensamt kompetensutvecklingsprojekt, som vi ser skulle kunna bidra till jämlika chanser för individer att få ett gott stöd i hela länet. Målgruppen för den gemensamma kompetensutvecklingen förväntas vara medarbetare och chefer i verksamheter där man möter dessa målgrupper utifrån ett arbetslivsrehabiliterande perspektiv; socialt, medicinskt, arbetsmarknads- och utbildningsinriktat och som på ett eller annat sätt bidrar till en mer inkluderande arbetsmarknad. Aktiviteter som ska möjliggöras är olika typer av kunskaps- och kompetensutvecklingsinsatser utifrån en trestegsmodell som innehåller breda kännedomsföreläsningar, och fördjupade kompetenshöjande workshops, samt handledning/processledning. För att kunna bidra till att lösa matchningsproblematiken som råder på arbetsmarknaden ser vi fortsatt ett ökat behov av kompetensutveckling om samverkansfärdigheter, arbetsgivarfokus, horisontella principer, evidensbaserade metoder och forskning.

Indikator 2b: Uppföljning gällande att 90 % av medarbetare och chefer upplever att förstudien systematiskt tillvaratagit deras erfarenheter, synpunkter och kunskap kommer att göras genom samordningsförbundets årliga enkäter som delas ut under oktober månad.

Resultat delmål 3

Mål: Skapa en nulägesanalys av medarbetare och chefers organisatoriska förutsättningar att tillvarata och använda kunskaper och kompetenser som behövs för att lösa målgruppens utmaningar i gles geografi.

Resultatet från förstudien gällande organisatoriska förutsättningar att tillvarata kunskaper innefattar inte helt oväntat en problematisering kring resurser och tid för att kunna göra ett fullgott arbete, samverka i den mån uppdraget kräver och att tillgodogöra sig de arbetssätt som vi idag vet är verkningsfulla för att skapa en inkluderande arbetsmarknad. Extern finansiering är helt avgörande hos flera av förbundsmedlemmarna. Behovet av att ha den lokala förankringen och samverka för att tillgängliggöra arbetsmarknaden i den glesa geografien har också lyfts, liksom att flera aktörer behöver involveras och sociala innovationer behöver växa. Dessa insikter delar de allra flesta och det saknas inte engagemang och idéer. Däremot saknas resurser och till viss del kunskap. Inte sällan lyftes under förstudien exempel på lyckade projekt där implementeringen inte lyckats, ibland på grund av organisation men ofta på grund av resurser. I förstudiens inringade utmaningsområden enades styrgruppen om att extern finansiering är ett måste för att driva förändringsarbetet framåt.

I förstudiens nulägesanalys kring kompetensutveckling inom arbetslivsinriktad rehabilitering och samverka uppger både chefer och medarbetare att de har goda förutsättningar att använda ny kunskap och kompetens i sin arbetsvardag. Som tidigare nämnts verkar det bero på personligt engagemang och vilja snarare än förändringar i organisatoriska förutsättningar, något som kan vara intressant att se närmare på framåt.

Förutsättning av resultat delmål 3 och 4 beskrivs i bilaga 1.

Har det varit förändringar i projektmålen i förhållande till ursprungsansökan?

Ja Nej Ej aktuellt

Om ja, vad berodde förändringarna i projektmålen på?

Tillvaratagande av resultat

Beskriv hur resultatet kan tillvaratas i ett eventuellt kommande genomförandeprojekt.

Förstudiens resultat som kopplar till kunskaps- och kompetensutveckling, och de behov förstudien synliggjort för att stärka upp kunskap inom olika områden, kommer att ligga till grund för ESF-ansökan om kompetensutvecklingsprojekt och vara underlaget för framtagandet av det utbildningspaket som erbjuds inom projektet. Förstudiens resultat gällande erfarenheter av organisatoriska förutsättningar har varit vägledande i val av metoder och organisation i ansökan. Ett sådant exempel är projektets förslag om lokala nätverkshandlingar och långsgemensamma erfarenhetsplattformar med utgångspunkt i resultat från forskningstudien BIP.

Gällande de inringade utmaningsområdena kring arbetsgivarsamverkan, individinsatser och kommunikation för att stärka strukturer och förbättra samverkan kring personer som står långt ifrån arbetsmarknaden, så kommer också detta tillvaratas i förbundets projekt och verksamhetsplanering. Ett sådant exempel är hur genomförandeprojektet ska genomsyras av arbetsgivarfokus och att bidra till strukturer för evidensbaserade arbetsmetoder. Ett annat exempel är samverkansfärdigheter som tydligt efterfrågats i de lokala fokusgruppernas underlag. Detta kommer att innebära kunskaphöjning inom kommunikation, och lägga en grund för gemensamma engagemangskapande aktiviteter, samt möjliggöra kompetensutveckling till stöd för att hantera eventuella motstånd och utmaningar som kan uppstå under förändringsprocesser.

Andra delar kopplat till förstudiens resultat som handlat om att ringa in skillnader i lokala behov, utifrån arbetsmarknadens karaktär eller resurser lokalt, har också tagits tillvara i skapandet av genomförandeprojektets utformning. Vi har försökt ta ett helhetsgrepp där så många av länets chefer och medarbetare som möjligt ska kunna delta, vilket har utmynnat i en särskild tre-stegsmodell som ska kunna anpassas utifrån lokala behov och förutsättningar att avvara resurser för kompetensutveckling.

Projektets målgrupp är också framtagen utifrån förstudiens resultat som synliggjort behovet av att chefer och beslutsfattaress inloversas för att få till långsiktiga organisatoriska lösningar. Även att samordningsförbundet, med alla dess elva medlemmar, förväntas stå som projektägare är ett resultat av förstudiens omvärldsbevakning som visat möjligheter och gett inspiration om samordningsförbunds möjligheter i externt finansierade projekt.

Har ni identifierat aktörer som kan tänkas driva ett genomförandeprojekt i framtiden?

Ja Nej

Om ja, ange vilka dessa aktörer är.

Samordningsförbundet förväntas stå som projektägare för ett kompetensutvecklingsprojekt med dess elva medlemmar som samverkansaktörer.

Förstudien ringade också in en möjlighet till ett strukturprojekt för att stärka arbetsgivarsamverkan. Utifrån de möjligheter samordningsförbundet har idag kan inte förbundet stå som projektägare för ett sådant projekt. Projektidén togs vidare till förbundets medlemskommuner och Arbetsförmedlingen i första hand, vilka alla ser behovet av projektet men inte att det i dagsläget finns möjlighet att söka medel för extern finansiering. Förhoppningen är att lärdomarna från förstudien och denna projektidé tillvaratas i andra aktuella ansökningar, som dessa parter redan är inblandade i och som tangerar temat arbetsgivarsamverkan.

Om aktuellt, utifrån Svenska ESF-rådets utlysningsplan - ser ni några möjligheter att lämna in en ansökan om stöd för ett genomförande projekt?

Ja Nej Ej aktuellt

Om ja, ange vilken planerad utlysning som ni ser är aktuell.

Namn på utlysning: POA1- Kompetensutveckling för yrkesverksamma i Mellersta Norrland

Aktuell region: Mellersta Norrland

Om aktuellt, vilka åtgärder behöver ni vidta för att kunna lämna in en ansökan i den aktuella utlysningen?

Ansökan är förankrad och på väg att slutföras. Kvarvarande åtgärder handlar om att alla elva förbundsmedlemmar ska godkänna den slutgiltigt skrivna ansökan och skicka ansökan till nästa förbundsstyrelsemöte för godkännande.

Ej aktuellt

Om aktuellt, beskriv hur förstudiens resultat helt eller delvis kommer att användas i ordinarie verksamhet och i befintliga strukturer.

Samordningsförbundet kommer att försätta arbeta utifrån de underlag och analyser som tagits fram. 2025-års verksamhetsplanering och verksamhetsplan kommer genomsyras av materialet. Samordningsförbundet arrangerar en rad olika kunskapsdagar och spridningskonferenser där både materialet från förstudien ska användas framöver, men förbundet ska även ta vara på alla lärdomar kring faktiska behov och hur insatser kan organiseras på ett bra sätt. I den här typen av spridningsaktiviteter deltar medarbetare och chefer från alla förbundets medlemmar vilket ger förstudien goda möjligheter att få påverkans effekt även utanför förbundets ordinarie arbete.

Förstudien resultat har också tagits vidare i kommande ESF-ansökan för genomförandeprojekt inom programområde A1, samt har använts och kommer användas inom andra ansökningsförfarande som pågår i medlemmarnas ordinarie verksamhet kopplat till arbetslivsinriktad rehabilitering.

Det har också tydliggjorts under förstudien arbete hur möten lokalt på plats varit väldigt merskapande; att ses utifrån en gemensam frågeställning från olika uppdragsområden och till viss del verksamheter har fått spin-off effekter i samverkansarbetet där det underlättat för vidare samordning och engagemang i frågan. Flertalet möten har avslutats med nya kontaktuppgifter och "aha"-upplevelser kring andras uppdrag och möjligheter för samverkan. Den framgångsfaktorn från förstudien metodval tar förbundet vidare - i kombination med det lyfta behovet om just mer kunskap om varandras uppdrag.

Materialet förväntas också vara en del av den planerade utvärderingen av förbundets samverkansstrukturer. För cirka två år sedan gjordes en förändring i förbundets samverkansorganisation då bland annat den gruppering som utgjort styrgrupp i förstudien tillkom. Den utvärderingen kommer ha nytta av förstudien resultat och de lärdomar som tas med från förstudien genomförande. Ett länsförbund står ständigt inför utmaningen beträffande hur förbundet kan vara uppdaterat, aktuellt och relevant hos varje medlem lokalt. Detta var något som vi även i förstudien upplägg hade ambitionen att nå, och där det både finns med- och motgångar att lära utav.

Ej aktuellt

Om aktuellt, beskriv eventuella övriga spår (spin-off) som dykt upp under förstudien men som inte bidragit till uppsatta mål, men där det kan vara intressant att undersöka ytterligare.

Ett sidospår som tidigt framkom i förstudien var behovet av en målgruppsanalys, inte minst för att kunna göra bra behovsanalyser i eventuella genomförandeprojekt och för att svara upp till en prioritering inom alla de utmaningsområden som ringats in i förstudien. Underlag från omvärldsbevakning har delvis kunnat användas som en del i målgruppsanalys, där framför allt de statliga parterna bidragit med underlag kring målgrupper som befinner sig i deras ärendesystem. Vi vet dock att det finns ett stort mörkertal, personer som inte finns i något av bidragssystemen, samt bristande möjlighet att se vilka av dessa medborgare som är en och samma person i statistiken. Att tillgängliggöra helhetsbilder och mer kunskap om dessa grupper är ett utvecklingsområde för samordningsförbundet framöver.

Utifrån en sådan sammanställning av aktuell statistik från SCB angående sysselsättning och försörjning i länet, som togs fram under förstudien, har fokus på gruppen unga som varken arbetar eller studerar stärkts. Ett gemensamt arbete tillsammans med Kommunförbundet Jämtland Härjedalen med denna målgrupp i fokus planeras, ett arbete som möjligen skulle kunna komma att mynna ut i en ansökan om stöd för genomförandeprojekt till ESF längre fram.

Ett annat uppmärksammat sidospår som synliggjorts i flera delar är vikten av att arbeta med andra delar av samhället för att skapa en attraktiv glesbygd. För att människor ska trivas och få en långsiktig anställning så behövs det satsningar som gör att människor, särskilt unga, vill bo kvar på orten. Förstudien har samlat in en rad tankar och idéer kring hur glesbygden bör utvecklas för att bli mer attraktiv för både företag och människor. Ett sådant exempel är utveckling av kollektivtrafiklösningar och informella sociala mötesplatser.

Ej aktuellt

Beskriv eventuella utmaningar kopplade till jämställdhet, tillgänglighet och icke-diskriminering som identifierats i förstudien och som ett eventuellt genomförandeprojekt behöver arbeta med.

I förstudien generellt samt i den insamling som skett av underlag har det varit en låg representation av män och en generellt homogen representation. Detta har uppmärksammats särskilt vid lokala fokusgrupper, men är också något som speglar den arbetsvardag som deltagarna befinner sig i. Att uppmärksamma diskriminerande faktorer tenderar att försvåras för de individer som själva inte upplever eller upplevt samma diskriminerande friktioner i samhället. Kompetensutveckling inom området blir extra betydelsefullt. När det gäller att skapa en bredd av kunskap och kunna fånga in diskriminerande faktorer behöver också slutanvändarnas upplevelser fångas in på ett bättre sätt, vilket är viktigt för framtida projekt att arbeta vidare med i syfte att skapa ett behovsnära och inkluderande stöd.

Tillgängligheten i den glesa och lokala geografin har givetvis också uppmärksammats i förstudien. Det upplevs finnas en orättvisa för personer som behöver stöd att få de insatser de har behov av, men avstånden försvårar. Bristande kollektivtrafik, få sociala samlingsplatser och små utbildningsmöjligheter lyfts ofta som svåra hinder att ta sig över. Här behövs sociala innovationer och en kraftsamling med fler aktörer, exempelvis möjlighet för det lokala civilsamhället och företag att tillsammans ta ett större socialt ansvar. Det handlar också om att tillgängliggöra myndigheters stöd på nya sätt, där kreativitet och resurser efterfrågas.

Utifrån att arbeta med diskriminering har det också lyfts svårigheter att arbeta i små lokala samhällen där alla känner alla. Det kan bli svårt för flera parter att förbigå den information som man har kring individer utanför det professionella arbetet. Något som inte upplevs vara vanligt inom myndigheternas arbete, men däremot i samverkan med arbetsgivare. Det är en form av diskriminering som det behövs arbetas med lokalt för dessa enskilda individer. Till stor del tros det handla om arbetsgivares okunskap om målgruppens problematik och de möjligheter som faktiskt finns till rehabilitering och långsiktigt arbete.

Vidare har det identifierats en rad utmaningar kopplat till tillgänglighet av stödinsatser. Det är svårt att skapa tillgänglighet i de glesa områdena. Ett första steg för att kunna erbjuda den spetskompetens som behövs är att tillgängliggöra länets kompetenser och kunskap på ett mer systematiskt sätt. Inom länet finns det exempelvis utvecklingsprojekt och förändringsresor med goda framgångsfaktorer inom de flesta av förstudien inringade utmaningsområden, men där kunskapen och arbetet inte har spridits vidare.

Metod och tillvägagångssätt

Beskriv förstudiens huvudsakliga arbetssätt och kortfattat vilka metoder, utbildningar och andra aktiviteter som genomförts. Vad var det som gjorde skillnad, vad ledde fram till det önskade resultatet?

Förstudien har använt sig av olika metoder för att samla in underlag för att möjliggöra en gemensam länsöverskridande analys. Utifrån den breda frågeställningen och ambitionen att samla in upplevda behov hos medarbetare och chefer lokalt för att sedan lyfta perspektivet till en länsöverskridande samsyn, så startade förstudien med att arrangera sju lokala fokusgrupper. Inbjudna till varje fokusgrupp var lokala medarbetare som på något sätt arbetar med att stödja personer som står långt ifrån arbetsmarknaden att närma sig arbete eller studier. Frågeställningen fokusgrupperna arbetade utifrån var: Hur kan vi på bästa sätt utveckla individstöd och arbetet med att skapa en innovativ och inkluderande lokal arbetsmarknad som bidrar till långsiktiga arbetstillfällen för personer som idag står långt ifrån arbetsmarknaden och behöver samordning för att närma sig arbete eller studier?

Totalt i alla fokusgrupper deltog ett 70-tal medarbetare, i huvudsak från förbundets medlemskommuner men också från de statliga medlemmarna, regionen och civilsamhället t ex. Röda korset, ABF, Svenska kyrkan, arbetsträningsplatser, NSPH och Attention.

Utöver de lokala fokusgrupperna arrangerades en digital fokusgrupp tillsammans med medarbetare från Arbetsförmedlingen. Den arrangerades för att få ett ökat statligt deltagande i förstudien, eftersom man hade svårigheter att fysiskt vara på plats i de lokala fokusgrupperna.

Fokusgrupperna utgick ifrån workshopmodellen Framtidsverkstad i syfte att skapa deltagaraktiva workshops i vilka man inventerade lokala utmaningar och framgångsfaktorer, för att i nästa workshopsteg fördjupa sig och ringa in lösningar. Valet av metod och upplägg gav en bredd av infallsvinklar, där både deras interna organisationers samverkan och gemensamma lokala erfarenheter synliggjordes. En av ambitionerna med att arrangera just lokala fokusgrupper var också att få syn på specifika lokala förutsättningar, och vilka aktörer som finns involverade och inte i deras samverkansstrukturer. Fokusgrupperna underlättade för förstudien att se detta och ringa in gemensamma behov i länet. De möjliggjorde också en dialog kring de för- och nackdelar ett länsövergripande projekt kan komma att få. Sammantaget blev fokusgrupperna en viktig del i förstudien för

mobilisering och förankring av den gemensamma analysen och ansökan om genomförandeprojekt. Fokusgrupperna gav en tyngd till den länsövergripande analysen och en möjlighet att servera respektive lokal samverkan med prioritering i deras utvecklingsbehov.

Efter utförda fokusgrupper pågick enskilda chefsintervjuer med styrgruppens representanter. Syftet var att förankra det lokala materialet från fokusgrupperna och ha en dialog kring lokala prioriteringar och organisatoriska förutsättningar, för att sedan arbeta länsgemensamt med de inringade utmaningsområdena. Intervjuerna bidrog till fler upplevelser och synvinklar till fokusgruppernas underlag, och framförallt gav det en nödvändig förankring och uppstart inför styrgruppsmöte och den länsgemensamma analysdagen.

Förstudien skapade också en enkät som skickades ut till medarbetare och chefer inom förbundets medlemmar. Enkäten besvarades av ca 85 respondenter, varav 15% män och 85% kvinnor. Enkäten fångade deras upplevda behov av kompetensutveckling och organisatoriska förutsättningar att ta tillvara på ny kunskap i sin arbetsvardag. Enkäten innehöll tiotal frågor varav flera med möjlighet till fördjupade fritextsvar. Att använda enkät som metod blev viktigt för att komplettera de mer fördjupade kvalitativa underlagen med kvantitativ statistik. Behovet av kompetensutveckling har lyfts en längre tid hos Samordningsförbundet varav enkätens resultat blev värdefullt i förståelsen av varför viss kompetensutveckling efterfrågas, och hur den kan organiseras på bästa sätt. Resultatet gav kunskap som användes återkommande vid mobilieringen och utformningen av gemensamt kompetensutvecklingsprojekt.

Förstudien arrangerade också en fokusgrupp tillsammans med Coompanions förstudie NIA (Nod för inkluderande arbetsliv) i syfte att utveckla förstudiens arbetsgivarperspektiv. 30 arbetssökande bjöds in till fokusgruppen via Arbetsförmedlingen och arbetsmarknadsenheterna i Östersunds och Krokoms kommun. 16 personer deltog i fokusgruppen varav flertalet var unga. Workshopen var deltagaraktiv där deltagarna fick beskriva deras upplevelser av arbetsmarknaden och arbetsgivare, samt dela upplevelser kring fördomar och diskriminering. Vid ett delmoment fanns möjlighet att reflektera kring arbetsgivares intervjusvar gällande deras möjligheter att anställa från målgruppen. Workshopens resultat sammanställdes och gav inspiration till framtida användarinvolverande projekt och påminnelse om varför myndigheter finns till och för vem. Det blev dessutom ett medskick inför stundande analysarbete om stärkta samverkansstrukturer. Samarbetet med NIA gav också en bra inblick i varandras förstudieunderlag vilket var värdefullt i analysen av framtida utvecklingsprojekt inom arbetsgivarsamverkan.

Löpande har förstudiens arbetat med omvärldsbevakning i syfte att fördjupa kunskapen inom de inringade utmaningsområdena. Det har framförallt bidragit till inspiration för hur förbund på olika sätt kan stärka strukturer för samverkan. Flera möten arrangerades med utvecklingsprojekt och förstudier runt om i landet inom samma temaområde exempelvis ESF-projekten Conecto, Inkluderingslyftet, FINansiellSAMordning och Förbund i Samverkan. Omvärldsbevakningen har också inneburit inläsning och tillvaratagande av kunskap från ett tjugotal projektrapporter och forskningstudier. Exempel på rapporter som ingått i omvärldsbevakningen är Vägen till arbetsgivarna (2016), BIP-indikatorer och sannolikhet (2020), Brister i arbetsmarknadspolitiken och behovet av ett välfungerande aktivitetskrav (2024) och Modell för samverkan (2022). Kunskap från materialinsamlingen har använts vid förstudiens länsanalys och framtagande av projektidéer.

Förstudien har också haft återkommande dialogmöten längs förstudiens gång med verksamhetsutvecklare som lokalt leder metodutveckling utifrån evidensbaserade arbetsmetoder och utvecklingsarbeten enligt forskningstudien BIP och tjänstedesign. Dessa dialogmöten har främst varit inriktade på Åre, Krokoms och Östersunds kommun. Dessa dialoger har varit en viktig del i förstudiens förståelse för aktuella förändringsprocesser som pågår i länet.

I slutet av förstudien anordnades en stor analysworkshop med utgångspunkt i allt det material som förstudien samlat ihop. Ett stort arbete genomfördes för att sammanställa och skapa olika analysunderlag för att under en heldagsworkshop ta fram insikter och lösningar utifrån detta relativt stora insamlade material. Under analysdagen deltog ett fyrtiotal chefer och verksamhetsutvecklare från tio av förbundets medlemmar i länet. Ett syfte var att se vilka utmaningar och framförallt lösningar de gemensamt kan se vara stärkta av att tas an länsgemensamt, och vilka av dessa som kan resultera i gemensamma genomförandeprojekt. Analysdagen var avgörande för förstudiens möjlighet att gemensamt samla ihop materialet och skapa länsgemensamma idéer framåt. I slutet av analysdagen presenterades bland annat fem olika länsövergripande utvecklingsidéer. Resultatet gav värdefulla prioriteringar för förstudiens styrgrupp att planera och ge förslag till genomförandeprojekt.

Efter framtagandet av projektidéer har flertalet dialogmöten ägt rum för att mer konkret få en dialog kring organisatoriska förutsättningar att ansöka om genomförandeprojekt. Förstudien har i det arbetet kunnat fördjupa kunskapen kring behov av stärkta strukturer och förbättrad samverkan.

Det är svårt att säga att en aktivitet gjort mer skillnad än någon annan i denna relativt korta förstudie med begränsade resurser. Det som kan lyftas är just de fysiska lokala fokusgrupper som tydliggjorde gemensamma nämnare över länet. Det har givit värdefull kunskap inför samordningsförbundets fortsatta arbete och inför ett länsgemensamt projekt, och där den lokala närvaron i förankringsarbetet har varit nödvändig. Fokusgrupperna har också resulterat i en stor volym av information och kunskap, som gav både en bredd och flera vägval vid den gemensamma länsöversikten.

Slutligen var det den stora gemensamma analysdagen som ledde fram till ansökan om gemensamt länsprojekt. Genomförandeprojektet i sig var inte ett förstudiemål, men att gemensamt ha en heldagsdialog och lyssna in och resonera med flera kommuner, myndigheter och regionen samtidigt var mycket värdeskapande. Styrgruppen har självklart varit en viktig del i detta arbete också, både under styrgruppsmöten men även i sin involvering av de material och workshops som ägt rum. Förstudien har lyckats haft en aktiv styrgrupp.

Om aktuellt, beskriv eventuella nya metoder eller material som tagits fram i förstudien.

Ej aktuellt

Om det i ansökan beskrevs att förstudien skulle arbeta transnationellt, beskriv resultatet av det arbetet.

Ej aktuellt

Förankring, säkrat ägarskap och mottagare av resultat

Utifrån ansökan om stöd, på vilket sätt har styrgruppens roll och sammansättning varit relevant för förstudiens styrning mot angivna mål?

Styrgruppens sammansättning var densamma som Samordningsförbundets befintliga samverkansgrupp Länsam, med chefer och nyckelpersoner från alla medlemmarnas verksamheter och därmed alla förstudiens deltagande aktörer. Det har inneburit att förstudiens styrgrupp tillsammans haft både stor och bred kunskap om problem och målområden, samt mandat och ansvar när det gäller genomförandet av förstudiens aktiviteter vilket stärkt genomförandet av studien.

Att representanter i styrgruppen varit väl insatta i samordningsförbundet har självklart underlättat arbetet med att förankra förstudiens resultat i förbundets ordinarie verksamhet, samt att föra dialog och besluta om möjliga genomförandeprojekt. Det har också funnits ett gott engagemang då förstudiens mål och förbundets önskan om utveckling haft stark koppling till varandra, vilket underlättat styrningen mot mål. Alla parter i styrgruppen har en del i den samverkan som behöver stärkas, detta har man enats om redan utifrån deltagande i samordningsförbundet.

Förstudien har haft en rad olika aktiviteter där ordinarie verksamhet hos alla medlemmar behövt avsätta tid för arbetsmöten och workshops. Det har varit avgörande i detta länsövergripande projekt att haft representation från hela länet och en tydlig ingång till lokala kontaktnät. Den gedigna representationen har också möjliggjort en gemensam förankringsresa från start inför eventuella genomförandeprojekt. Det har varit viktigt att löpande kunna styra förstudiens tids- och aktivitetsplan mot ordinarie verksamhetens tidsplaner för att exempelvis lyckas med förankring av nya ESF-ansökningar och se andra förändringsprocesser som pågår internt hos organisationerna.

Beskriv hur ni har jobbat med uppföljning kopplat till problemformulering, mål och metod. Beskriv på vilket sätt det har medfört ett mervärde till förstudien.

Förstudien har haft Samordningsförbundets kansli som en mindre arbetsgrupp för uppföljningen mot förstudiens ansökan. Det skapades tidigt en detaljerad tids- och aktivitetsplan som följde de metoder och mål som uppgets i ansökan samt ett Gant-schema för att tydliggöra specifika leveranser. Planeringen följdes kontinuerligt upp av projektledaren samt vid arbetsgruppsmöten varje vecka och ingick som underlag vid styrgruppsmöten.

Tids- och aktivitetsplanen var uppdelad utifrån delmål och indikatorer och redovisades därefter. Detta skapade en tydlighet i vilket material som gav underlag till vilket delmål. Mervärdet blev en överblick över var förstudien låg i framkant och var den tidsmässigt låg efter, vilket möjliggjorde för arbetsgrupp och styrgrupp att kunna prioritera tiden på ett lämpligt sätt. Det möjliggjorde också för en särskiljning mellan förbundets ordinarie arbete, där mycket av uppstarten till genomförandeprojekt befann sig, och vilka delar och underlag som förstudien kunde bidra med i det arbetet. Det gav ett stort mervärde i att kunna implementera förstudiens kunskap i förbundets fortsatta ordinarie arbete.

Beskriv på vilket sätt förstudiens aktörer varit relevanta för förstudien (så som det var tänkt vid ansökningstillfället).

Förstudien har bekräftat de behov som sedan tidigare fanns beskrivet. Samverkan och samordning kring personer som har komplex problematik och behöver samordning för att närma sig arbete är viktigt. Det handlar om samverkan, så klart internt eller mellan två aktörer, men även mellan flera verksamheter och kompetenser i olika organisationer som tillsammans fångar individens hela livspussel. Dessa samverkansstrukturer är ständigt i utveckling. De samverkansutmaningar som lyfts i förstudien har därför varit aktuella för alla de aktörer som deltagit, det vill säga samordningsförbundets medlemmar. Självklart har det varit viktigt med de statliga parternas medverkan, som under senaste åren har fått skiftande och förändrade uppdrag vilket kunnat belysas i möten och workshops. Samtidigt har förflyttningen av målgrupper som exempelvis skett inom region och kommun varit det som tydliggjorts mest under förstudiens workshops. Det har varit viktigt att få inblick i förutsättningarna, både olika, och lika, för verksamheterna i länets kommuner vilket gett bredd och olika vinklar i bilden av den glesa geografins utmaningar.

Genom sammansättningen av aktörer har förstudien på så sätt kunnat både adressera och ta avstamp i stora utmaningar. Sammansättningen har skapat bra dynamik i både framtagande av material, i analys av underlagen och i planering för genomförandeprojekt.

Beskriv hur dessa aktörer har medverkat i arbetet samt eventuella svårigheter/utmaningar som funnits kring aktörernas medverkan.

Alla aktörer i projektet har aktivt deltagit i styrgruppen, och med stort engagemang i den större analysdagen som anordnades för att analysera och planera framåt utifrån förstudiens resultat. Arbetsförmedlingen, regionen och sju kommuner har kontinuerligt haft enskilda möten med förstudiens arbetsgrupp för att synliggöra lokala och länsövergripande behov av samverkan. Alla aktörer har också varit ett stöd i att sprida och bjuda in till lokala fokusgrupper.

Arbetet med att anordna fysiska träffar lokalt försvårades utifrån de statliga parternas organisering där en och samma medarbetare och chef ansvarar för flera lokala områden. Detta resulterade i en egen digital fokusgrupp för Arbetsförmedlingen och deras medarbetare. Vidare har Försäkringskassan haft resstopp under våren vilket gjorde det omöjligt att delta i lokala fokusgrupper och analysdag. Försäkringskassan har dock aktivt deltagit i styrgruppen och har också varit behjälpliga med statistik kring målgrupper och i förankring av genomförandeprojekt.

Sju av förbundets åtta medlemskommuner har aktivt deltagit i förstudiens aktiviteter. Ragunda kommun hade inte möjlighet att aktivt delta utifrån en större åtstramning av samverkansresurser, men fanns med i förstudiens styrgrupp. De har därigenom också tagit del av förstudiens underlag och gemensamma diskussioner i framtagande av genomförandeprojekt. Att Ragunda inte deltog försvårade självklart möjligheten att få det totala länsäckande och gemensamma analysunderlag som förstudien önskat. Men samtidigt deltog sju andra kommuner varav flera med liknande utmaningar, vilket bedömdes utgöra ett fullgott underlag att arbeta vidare utifrån.

Arrangerandet av lokala fokusgrupper var utmanande i planering från en central länsövergripande roll. Det är mycket som pågår på flera områden i alla verksamheter. Trots detta fick fokusgrupperna en relativt bra uppslutning från framförallt de kommunala verksamheterna, och med en god spridning av olika yrkesroller.

En utmaning i samverkansprojekt är de förändringsarbeten som ständigt pågår och som till viss del även påverkat förstudien. Försäkringskassan ser nationellt över sitt deltagande i Samordningsförbund, något som naturligtvis skapat utmaningar i att planera, framför allt för deras delaktighet i olika utvecklingsområden samt skapat en osäkerhet hos övriga medlemmar över hur Samordningsförbundet kommer att organiseras framöver. Även inom kommunerna sker flertalet förändringsarbeten, vilket har varit en utmaning att få med i resultaten kring deras organisatoriska förutsättningar. Dessa utmaningar har samtidigt inneburit viktiga lärdomar och tydliggjort vad vi behöver tänka på i planeringen framåt om projekt som ska arrangeras gemensamt. Samordningsförbundet behöver helt enkelt förhålla sig till att medlemmarna har kommit olika långt, och har olika och skiftande möjligheter att mobilisera inom flertalet av utmaningsområdena. Det behöver finnas en hög grad av kompetensdelning och flexibilitet i nya strukturer för att de inte ska vara för gamla redan innan de testas, samtidigt som övergripande långsiktighet och uthållighet behövs då de gemensamma förändringsprocesserna kan bli långa.

Efter genomförd förstudie, är det någon organisation som borde ha varit en part i förstudiens utformning?

Ja Nej

Om ja, beskriv varför organisationen borde varit en part och varför de inte var det.

Naturligtvis kan vi alltid önska att delar av civilsamhället samt representanter från arbetsgivare och näringslivet skulle varit en större del, samtidigt när vi ser på just denna förstudies tidsram och resurser så skulle organiseringen med facit i hand snarare handlat om en avgränsning än utvidgning av parter.

Utifrån ansökan om stöd, har ytterligare intressanta aktörer identifierats som en följd av förstudien?

Civilsamhället och särskilt brukarorganisationer har identifierats. Detta är ingen nyhet inom förbundsvärlden, att den samverkan bör utvecklas men förstudien har lyft det utvecklingsområdet på nytt. Flertalet av glesa geografins utmaningar kräver sociala innovationer där civilsamhället är en väldigt viktig motor. I förstudien har vi i lokala workshops sett konkreta exempel på att det finns outnyttjad potential i samverkan mellan kommunal verksamhet och aktörer i civilsamhället, vilket blir synligt och möjligt att bygga vidare på när man träffas.

Beskriv hur ni arbetat/ kommer att arbeta med att sprida förstudiens resultat? Vilka organisationer har ni riktat er till.

Projektets resultat sprids i första hand genom de gemensamma utvecklingsområden som lyfts inom samordningsförbundets samverkansnätverk, det vill säga hos förbundets samverkande chefer och styrelsen med politiker och tjänstemän från alla åtta medlemskommuner, Region Jämtland Härjedalen, Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan i Jämtlands län. Samverkansnätverken bidrar både till ett tillvaratagande i förbundets verksamhetsplanering och för spridning i deras ordinarie verksamheter.

Resultat och utvecklingsområden har redan tagit spridning genom projektansökningar men ett mer samlat material i form av en slutrapport kommer också att spridas. Samordningsförbundet planerar också kommunikationsinsatser på sin hemsida och LinkedIn för att tillgängliggöra förstudiens resultat.

Resultatet har också spridits till andra organisationer som arbetar med utvecklingsprojekt inom samma målgrupp och som delvis även arbetar med samma samverkansparter, exempelvis Coompanion, Kommunförbundet Jämtland Härjedalen och andra Samordningsförbund i Norrland och övriga landet.

Sammanfattning

Skriv en sammanfattning av er förstudie. Sammanfattningen ska innehålla en kortare redogörelse av er problemformulering, era projektmål, metod och tillvägagångssätt samt det resultat som förstudien har uppnått. Tänk på att det är denna sammanfattning som kommer att publiceras på Svenska ESF-rådets webbsida.

Sammanfattning:

Förstudiens drevs av Samordningsförbundet Jämtlands län varav målgruppen var Samordningsförbundets medlemmar, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Region Jämtland Härjedalen och länets åtta kommuner och med deras verksamheter som på olika vis arbetar mot Samordningsförbundets målgrupper.

Det övergripande målet med förstudien var att Samordningsförbundet Jämtlands läns medlemmar får en fördjupad kunskap, samsyn och planering framåt för hur de på bästa sätt stärker samverkan som bidrar till att förbundets målgrupper tar sig in på arbetsmarknaden, får en långsiktig egen försörjning och tar plats i länets kompetensförsörjningskedja.

Förstudiens delmål:

- Undersöka vilka utmaningar medarbetare och chefer hos förbundets medlemmar upplever för att på bästa sätt bidra till förbundets målgruppers inkludering i den glesa geografins arbetsmarknad och vilka av de utmaningarna som har behov av en starkt länsövergripande samverkan för att lösas på bästa sätt.
- Nulägesanalys av medarbetare och chefers upplevda och uppskattade behov av förstärkt kunskap och kompetens för att stödja Samordningsförbundets målgrupper till arbete och/eller studier.
- Nulägesanalys av samverkansaktörernas organisatoriska förutsättningar att tillvara ta och använda kunskaper och kompetenser som behövs för att lösa målgruppens utmaningar i gles geografi.
- Bidra till att samverkansstrukturer som förstudien föreslår för fortsatt arbete har underlag för att möjliggöra ett inkluderingsperspektiv som systematiskt beaktar jämställdhet, icke diskriminering och tillgänglighet som en faktor för individers möjligheter att nå en egen försörjning.

Förstudiens aktiviteter bestod av omvärldsbevakning, enkätstudie, dialogmöten och lokala fokusgrupper som arrangerades runt om i länet för att skapa en dialog kring lokala behov, hur förbundet genom sina medlemmar på bästa sätt kan utveckla individstöd och arbetet med att skapa en innovativ och inkluderande lokal arbetsmarknad. Materialet från dessa aktiviteter togs sedan vidare genom chefsintervjuer och en länsövergripande analysworkshop för att se på gemensamma behov och möjliggöra utvecklingsprojekt.

Förstudien resulterade i inringade länsövergripande utmaningsområden kopplat till strukturer för arbetsgivarfokus, kompetensutveckling och förbättrade individinsatser i gles geografi. Vidare formulerades också två förslag till framtida genomförandeprojekt varav det ena förväntas resultera i en ESF-ansökan hösten 2024.

Kommentarer, erfarenheter och tips

Vilka erfarenheter och tips vill ni delge framtida förstudier/ projekt?

Att avgränsa när det gäller mål, indikatorer och aktiviteter kopplat till förstudiens omfattning och längd. Det är lätt att sätta höga ambitioner i arbetet i en ansökan, detta utifrån både engagemang i frågeställningarna och svårigheter att bedöma tidsåtgång för olika delar och moment. I efterhand ser vi att vi kunnat avgränsa oss mer för att därmed ha fått större möjlighet till fördjupning, alternativt ha valt mindre deltagarintensiva aktiviteter. Å andra sidan har bred delaktighet i förstudien gett oss goda förutsättningar att jobba vidare när det gäller förankring och engagemang i genomförandearnsökan.

Vi ser på samma sätt att vi i högre grad skulle ha tagit höjd för komplexiteten i genomförandet av förstudien vid beräkningen av resursåtgång i ansökan. Förstudiens möjliga längd i förhållande till ansökans ambition om delaktighet, antalet aktörer och deltagare i aktiviteter, samt det behov av framförhållning som det medför, gör sammantaget att mer resurser hade behövts. Det hade exempelvis kunnat möjliggöra en högre grad av ett parallellt arbete med olika delar och aktiviteter i förstudien.

Vad har fungerat bra i förstudien och varför?

Utöver de övergripande större aktiviteter som beskrivits i tidigare delar vill vi belysa mobilisering och engagemang. På kort tid har vi i förstudien haft ett brett deltagande, både länsövergripande och organisationsövergripande, i gemensam undersökning och analys av förstudiens frågeställningar. Nyckelfaktorer

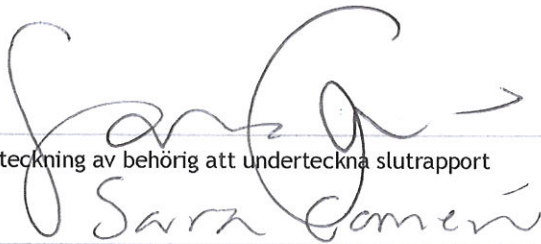
för detta är att vi kunnat nyttja samordningsförbundets inarbetade struktur för samverkan och att vi därför i slutet av förstudien hade en väl förankrad ansökan.

Vad har fungerat mindre bra i förstudien och varför?

Det fanns vissa svårigheter att organisera lokala fokusgrupper. Fokusgrupperna fick ett gott deltagande från förbundets medlemmar men vi hade förhoppningen om att fler lokala aktörer från civilsamhället och företag skulle delta. Det tog tid att samordna alla de aktörer som ingår i förbundet i kombination med bristande lokalkännedom för att göra en bra spridning av inbjudan.

Förstudien har också haft en viss tidspress i analysarbetet av material vilket framförallt påverkade tiden för planerad omvärldsbevakning. Faktorer som påverkade var exempelvis utlysningssplaner och förbundsmedlemmarnas beredningstid av nya ESF-ansökningar. Förstudiens tidsplan skulle ha haft bättre synkning med dessa deadlines och förstudien skulle inte haft avslutsdatum under medarbetare och chefers sommarledigheter.

Övriga synpunkter som ni vill lämna till Svenska ESF-rådet.

Namnteckning av behörig att underteckna slutrapport

Namnförtydligande

Osterund 24-08-29 Förbundschef

Ort, datum, titel